

Nga Sh. B. Toena për lexuesin shqiptar:

Vepra të Paulo Coelho

Janë në qarkullim:

1. *Veronika vendos të vdesë*
2. *Mali i pestë*

Së shpejti në qarkullim:

1. *Alkimisti*
2. *Në bregun e lumit Piedra u ula dhe qava*
3. *Pelegri i Kompostelës*
4. *Manuali i luftëtarit të dritës*
5. *Djalli dhe zonjusha Prym*

Paulo COELHO

MALI
i Pestë

■ *roman* ■

Përktheu nga frëngjishtja:
Nonda VARFI

BOTIMET TOENA
Tiranë 2005

Titulli në origjnal:

Paulo Coelho, A Quinta Montanha

Titulli në frëngjisht:

La Cinquième Montagne

Korrektor letrar: Adem Jakllari

Përkujdesja grafike: Lavdie Cenmurati

Kopertina: Irena Toçi

Në kopertinën e parë:

Gustave Moreau, Parka dhe engjëlli i vdekjes, 1890

Botues: Fatmir Toçi

ISBN 99927 - 1 - 421 - 2

© By Paulo Coelho

© E drejta e botimit në gjuhën shqipe : Sh.B.TOENA

©Foto e Paulo Coelho nga Ingrid Moretti

SHTËPIA BOTUESE TOENA

Rr. "Muhamet Gjollësja", K.Postare 1420, TIRANE

Tel.: 00355 4 240116; 240117

Tel./Fax: 00355 4 227232; 240117

e-mail: toena@icc.al.eu.org

<http://www.toena.al.com>

Për A.M., luftëtarin e dritës

Shënimi i autorit

Teza qendrore e romanit tim *Alkimisti* mbështetet në një frazë që mbreti Melshizedek i drejton bariut Santiago: “Kur ti dëshiron diçka, i gjithë universi konspiron që të të lejojë ta përmbushësh dëshirën.”

Unë besoj plotësisht në këtë pohim. Megjithatë, akti i të jetuarit të fatit përmban një varg etapash, shumë ndryshe nga sa kuptojmë, dhe ka si pikësynim të na shpjerë papushim në rrugën e Legjendës Vetjake – ose të na japë mësimet e duhura për përmbushjen e këtij fati. Më duket se do t’i ilustroja më mirë këto fjalë duke rrëfyer një episod nga jeta ime.

Më 12 gusht 1979, po shkoja të kumbisesha me një siguri të vetme: në moshën tridhjetë vjeçare, po arrija kulmin e karrierës si prodhues disqesh. Si drejtor artistik i CBS në Brazil, kisha marrë një ftesë për në Shtetet e Bashkuara për të takuar

pronarët e shtëpisë së disqeve dhe, padyshim, ata do të më ofronin kushtet më të mira për të përmbushur dëshirat në atë fushë. Sigurisht, ëndrra ime e madhe – të bëhesha shkrimtar – ishte lënë mënjanë, por ç'rëndësi ka? Në fund të fundit, jeta reale ishte krejt ndryshe nga sa e kisha imagjinuar; në Brazil nuk kishte asnjë hapësirë për të jetuar me letërsi.

Atë natë, mora një vendim dhe e braktisa ëndrrën: duhej të përshtatesha me rrethanat dhe të mos i lija rastet të më shpëtonin nga duart. Po të pezmatohesha zemra, gjithnjë mund ta gënjeja duke shkruar tekste këngësh sa herë të doja dhe, herë pas here, duke firmosur ndonjë shkrim në një gazetë. Për çka mbetej, isha i bindur se jeta kishte marrë një drejtim tjetër, jo më pak ngasës: më priste një e ardhme e ndritur në shoqëritë shumëkombëshe të muzikës.

Kur u zgjova, më telefoni presidenti: më falënderonte pa më dhënë asnjë shpjegim. Nuk lashë portë pa trokitur gjatë dy vjetëve që pasuan. Nuk gjeta kurrë punë në atë fushë.

Kur po mbaroja redaktimin e *Malit të Pestë*, m'u kujtua ky episod – dhe shfaqje të tjera të

së pashmangshmes në jetën time. Sa herë që ndihesha plotësisht zot i situatës, ndodhte ndonjë ngjarje dhe më bënte të dështoja. Pyeta vete përse. Mos vallë isha i dënuar t'i afrohesha gjithnjë pikëmbrritjes pa e arritur kurrë? Mos vallë Zoti ishte aq mizor sa të më tregonte palmat në horizont dhe të më linte të vdisja nga etja në mes të shkretëtirës?

Shumë vonë e mora vesh se arsyeja ishte krejt ndryshe. Disa gjasa janë kallur në jetën tonë për të na shpënë drejt rrugës së vërtetë të Legjendës Vetjake. Të tjera ngrenë krye për të na lejuar ushtrimin e njohurive tona. Së fundi, disa prej tyre ndodhin për të na mësuar diçka.

Te *Pelegri* i Kompostelës, jam rrekur të dëftej se këto mësimë nuk janë domosdoshmërisht të lidhura me dhimbjen dhe vuajtjen; disiplina dhe kujdesi mjaftojnë. Edhe pse kjo bindje që bërë një bekim i rëndësishëm në jetën time, megjithë disiplinën dhe kujdesin tim, nuk kam mundur të kuptoj disa çaste të vështira, nëpër të cilat kam shkuar.

Anekdotat, që tregova, është një shembull: isha një profesionist i mirë, përpiqesha të jepja çka

më të mirë kisha në vete, dhe kisha ide që ende sot i quaj të mira. Por u shfaq e pashmangshmja pikërisht në çastin kur ndihesha më i sigurt dhe më besëplotë. Mendoj se kjo përvojë nuk është e vetme: e pashmangshmja ka goditur jetën e të gjitha qenieve njerëzore mbi faqen e dheut. Disa e kanë marrë veten, të tjerat e kanë lëshuar – por ne të tërë jemi prekur rrëshqanthi nga krahu i tragjedisë.

Pse? Për t'i dhënë një përgjigje kësaj pyetjeje, kam lënë Elian të më prijë ditëve dhe netëve të Akbarit.

Paulo COELHO

“Dhe shtoi: “Në të vërtetë po ju them se asnjë profet nuk mirëpritet në atdheun e vet. Në të vërtetë, po ju them se në kohën e Elias, kur qielli u mbyll për tre vjet e gjashtë muaj dhe ra një zi e madhe buke në të gjithë vendin, kishte shumë të veja në Izrael; e megjithatë tek asnjëra nuk u dërgua Elia, përveçse te një grua e ve në Sarepta të Sidonit”

Luka. 4.24-26

Prolog

Në fillim të vitit 870 para Jezu Krishtit, një komb i njohur me emrin Fenici, që izraelitët e quanin Liban, festonte, pothuaj tre shekuj paqe. Banorët e tij kishin arsye të mburreshin. Meqenëse nuk ishin shumë të fortë në lëmin politik, ishin detyruar të bënin marrëveshje lakmitare, mjete i vetëm për të mbijetuar në një botë të rrënuar vazhdimisht nga luftërat. Marrëveshja e lidhur rreth vitit 1000 para Jezu Krishtit me Salomonin, mbretin e Izraelit, kishte nxitur modernizimin e flotës tregtare dhe shtrirjen e tregtisë. Që prej atëherë, zhvillimi i Fenicisë nuk kishte rreshtur.

Detarët e saj kishin shkuar në vise të largëta, si Spanja dhe brigjet që lageshin nga Adriatiku. Sipas disa teorive - që nuk janë vërtetuar -, ata duhet të kenë lënë mbishkrime në Nordeste dhe në jug të Brazilit. Ata bënin tregtinë e xhamit, të drurit të cedrës, të armëve, të hekurit dhe të fildishit. Banorët e qendrave të mëdha të Sidonit,

Tyrit dhe Biblos njihnin numrat, përlllogaritjet astronomike, verën dhe përdornin, që prej dyqind vjetësh, një tërësi shkronjash për të shkruar, që grekët e quanin alfabet.

Në fillim të vitit 870 para Jezu Krishtit, një këshill lufte u mbledh në qytetin e largët të Ninivës. Një grup gjeneralësh asirianë kishin vendosur, në fakt, të dërgonin trupat për të pushtuar kombet në brigjet e Mesdheut dhe, piksëpari, Fenicinë. Në fillim të vitit 870 para Jezu Krishtit, dy burra të fshehur në një stallë të Gaaladit në Izrael, prisnin vdekjen nga çasti në çast.

PJESA E PARË

“**I**kam shërbyer një zoti që tani më braktis në duart e armiqve të mi, tha Elia.

- Zoti është Zot, u përgjigj leviti. Moisiut nuk ia shpjegoi në ishte i mirë apo i keq, i tha vetëm: *jam*. Ai është gjithçka që ekziston nën diell - rrufeja që shkatërron shtëpinë dhe dora e njeriut që e rindërton”.

Biseda ishte vetëm mënyrë për të larguar frikën. Nga çasti në çast, ushtarët do të hapnin derën e stallës, do t'i zbulonin dhe do t'u propozonin një zgjidhje të mundshme: të adhuronin Baalin, zotin e Fenikasve ose të ekzekutoheshin. Ata kërkonin shtëpi më shtëpi, i detyronin profetët ose të ndërronin fe ose të vdisnin.

Leviti ndoshta do ndërronte fe për të shpëtuar nga vdekja. Por Elia nuk mund të zgjidhte; fajin e

kishte vetë, dhe Jezabela kërkonte me çdo kusht kokën e tij.

“Një ëngjëll i Zotit më dërgoi të bisedoja me mbretin Ashab, ta paralajmëroja se nuk do të binte shi për sa kohë që në Izrael do të adhurohej Baali” – shpjegoi ai, duke kërkuar pothuajse ndjesë që kishte dëgjuar fjalët e ëngjëllit. “Por Zoti vepron ngadalë; kur të duken pasojat e thatësirës, princesha Jezabel do t’i ketë shkatërruar të gjithë besimtarët e Zotit.”

Leviti qëndroi i heshtur. Pyeti veten në duhej të merrte fenë e Baalit apo të vdiste në emër të Zotit.

“Kush është Zoti? - vazhdoi Elia. Mos është ai që mban shpatën e ushtarit dhe vret besimtarët e fesë së patriarkëve tanë? Mos është ai që ka vendosur në fronin e vendit tonë një princeshë të huaj, që mbi brezin tonë të bien gjithë këto fatkeqësi? Mos vallë është Zoti që vret besimtarët, të pafajshmit, ata që ndjekin ligjin e Moisiut?”

Leviti mori një vendim: parapëlqente të vdiste. Atëherë nisi të qeshë, sepse ideja e vdekjes nuk e trembte më. U kthye nga profeti i ri dhe u përpoq ta qetësonte: “Pyete Zotin se kush është, meqënëse

dyshon në vendimet e tij. Sa për mua, e kam pranuar tashmë fatin.

- Zoti nuk mund të urojë që ne të masakrohemi pa mëshirë, këmbënguli Elia.

- Zoti i bën të gjitha. Po të bënte vetëm ato që ne i quajmë të mira, nuk mund ta quanim të Plotfuqishëm. Ai do të zotëronte vetëm një pjesë të gjithësisë dhe do të qe dikush tjetër më i fuqishëm, që të mbikqyrte dhe gjykonte veprimet e tij. Në këtë rast, do të adhuroja këtë më të fuqishmin.

- Nëse i bën të gjitha, përse nuk ua heq vuajtjet atyre që e duan? Përse nuk na shpëton, por u jep lavdi e pushtet armiqve të tij?

- Nuk e di, u përgjigj leviti. Por ka një arsye, dhe shpresoj ta marr vesh së shpejti.

- Nuk i jep dot përgjigje kësaj pyetjeje?

- Jo.”

Të dy qëndruan të heshtur. Elia u mbush me djersë të ftohta. “Ke frikë, ndërsa unë e kam pranuar fatin, vazhdoi leviti. Do dal e do i jap fund këtij makthi. Sa herë që dëgjoj një klithmë atje jashtë, vuaj kur marr me mend se çfarë do të ndodhë kur të bjerë ora ime. Që kur jemi mbyllur

këtu, kam vdekur me qindra herë, kur mund të vdisja vetëm një herë. Le të ma presin qafën, sa më shpejt që të jetë e mundur.”

Kishte të drejtë. Elia kishte dëgjuar të njëjtat klithma dhe kishte vuajtur tashmë matanë durimit.

“Po të shoqëroj. Jam lodhur së luftuari për disa orë më tepër jetë.”

U ngrit, hapi derën e stallës, duke e lënë dritën e diellit të zbulonte praninë e dy burrave të fshehur brenda.

* * *

Leviti e zuri për krahu dhe u nisën për udhë. Përveç disa klithmave, mund të thuhej se ishte një ditë e zakonshme në një qytet çfarëdo - diell jo shumë përvëlues, temperetarurë e këndshme nga puhia e oqeanit të largët, rrugë të pluhurosura, shtëpi të stisura me qerpiç.

“Në këtë ditë të bukur shpirtrat tanë janë robër të tmerrit nga vdekja, tha leviti. Shpesh, kur ndiehesha në paqe me Zotin dhe me njerëzit, vapa ishte e padurueshme, era e shkretëtirës m’i

mbushte sytë me rërë dhe nuk më linte të shikoja dy hapa para. Plani i Zotit nuk përkon kurrë me çka jemi dhe ç'ndiejmë, por jam i sigurt se ai ka të drejtë për të gjitha.

- E adhuroj besimin tënd.”

Leviti vështroi qiellin si i rënë në mendime. Pastaj u kthye nga Elia:

“Mos adhuro dhe mos beso shumë! Është një bast që e kam vënë me veten. Kam vënë bast se Zoti ekziston.

- Ti je profet, ia ktheu Elia. Edhe ti ke dëgjuar zëra dhe e di se ekziston një botë e përtejme.

- Ndoshta është pjellë e mendjes.

- Ti ke parë shenjat e Zotit”, këmbënguli Elia, ngaqë shpjegimet e shokut po nisnin ta shqetësonin.

“Ndoshta është pjellë e mendjes, përsëriti tjetri. Në fakt, vetëm basti është konkret: me vete kam thënë se të gjitha këto vinin nga atje lart.”

* * *

Rruga ishte e shkretë. Njerëzit, në shtëpitë e tyre, prisnin që ushtarët e Ashabit të përmbushnin

detyrën që u kishte caktuar princesha e huaj: zhdukjen e profetëve të Izraelit. Elia çapitej bashkë me levitin dhe kishte ndjesinë se, pas çdo dritareje dhe porte, dikush e kqyrte dhe e akuzonte për atë që po ndodhte.

“Nuk kam kërkuar të bëhem profet. Mbase e gjitha kjo është pjellë e mendjes”, thoshte me vete Elia. Por pas atyre, që kishin ndodhur në zdrukhtari, e dinte se nuk ishte ashtu.

* * *

Që prej fëmijërisë, dëgjonte zëra dhe bisedonte me engjëjt. Edhe prindërit ngulnin këmbë që të këshillohej me ndonjë prift të Izraelit. Ky i fundit, pas shumë pyetjesh, dalloi tek ai një “nabi”, një profet, “një njeri të shpirtit”, që “frymëzohej nga zëri i Zotit”.

Pas shumë orësh bashkëbisedimi të pandërprerë me të, prifti u shpjegoi prindërve se gjithçka, që fëmija u kishte thënë, duhej të merrej seriozisht.

Gjatë rrugës për në shtëpi, prindërit kërkuan që Elia të mos i tregonte askujt se ç’shihte e

dëgjonte. Qenia profet ishte gjithnjë e rrezikshme, se e ngatërronte me qeverinë.

Megjithatë, Elia nuk kishte dëgjuar kurrë ndonjë gjë që mund t'u interesonte priftërinjve dhe mbretërve. Ai bisedonte vetëm me engjëjllin mbrojtës të tij dhe dëgjonte këshillat që lidheshin me jetën e tij. Herë pas here, kishte vegime që nuk i kuptonte - oqeanë të largët, male të populluara nga qenie të çuditshme, rrota me krahë dhe sy. Kur vegimet zhdukeshin, duke iu bindur prindërve, mundohej t'i harronte mundësisht sa më shpejt.

Kështu, zërat dhe vegimet ishin bërë përherë e më të rralla. Prindërit, të kënaqur, nuk e kishin përmendur më atë çështje. Kur arriti moshën për ta siguruar vetë jetën, ata i dhanë para për të hapur një zdrukhtari të vogël.

* * *

Shpesh, vështronte me respekt profetët e tjerë në rrugët e Galaadit. Ata mbanin qyrqë dhe rrypa lëkure, dhe pohonin se Zoti i kishte caktuar për të udhëhequr popullin e zgjedhur. Por, në të vërtetë,

ky nuk ishte fati i tij. Ai nuk do të ishte kurrë i zoti të njihte një hipnozë gjatë një valleje apo në një seancë vetërrahje me kamzhik, praktikë e zakonshme tek “të ekzaltuarit” nga zëri i Zotit, sepse kishte frikë nga dhimbja. Nuk do të ecte kurrë në rrugët e Galaadit, duke treguar kryesisht blanat dhe plagët e bëra gjatë ekstazës, sepse ishte tepër i ndrojtur për këtë gjë.

Elia e quante veten njeri të zakonshëm, që vishej si gjithë bota, që shpirti i ishte torturuar nga të njëjtat tmerre e tundime si të njerëzve të tjerë të vdekshëm. Sa më shumë ecte puna në zdrukhtari, zërat heshtnin plotësisht, sepse të mëdhenjtë dhe punëtorët nuk kanë kohë për këtë gjë. Prindërit ishin të kënaqur me të birin dhe jeta rridhte në harmoni e paqe.

Biseda, që kishte patur me priftin në fëmijëri pak nga pak u bë kujtim i largët. Elia nuk mund të besonte se Zoti i Gjithëpushtetshëm kishte nevojë të fliste me njerëzit për të vlerësuar urdhërat e tij. Ajo, që kishte ndodhur në fëmijëri, ishte vetëm fantazi e një fëmije pa halle. Në Galaad, qyteti i lindjes, kishte njerëz që banorët i quanin të çmendur. Të paaftë për të mbajtur fjalime

koherente, ata nuk dallonin dot zërin e Zotit nga deliret e çmendurisë. Ata silleshin rrugëve duke shpallur fundin e botës e duke kërkuar lëmoshë. Megjithatë, asnjë prift nuk i konsideronte si të “ekzaltuar nga zëri i Zotit”.

Elia arriti në përfundim se priftërinjtë nuk ishin kurrë të sigurt për atë që thoshin. Kishte të “ekzaltuar të Zotit”, sepse vendi nuk e dinte se ku shkonte; se vëllezërit ziheshin me njëri-tjetrin dhe qeveria ishte e paqëndrueshme. Nuk kishte asnjë dallim mes profetëve dhe të marrëve.

* * *

Kur mori vesh martesën e mbretit me Jezabelën, princshën e tyre, Elia nuk i vuri shumë rëndësi. Mbretër të tjerë të Izraelit kishin vepruar po ashtu. Kjo kishte sjellë një paqe të qëndrueshme në rajon, ndërsa tregtia me Libanin ishte zhvilluar. Pak rëndësi kishte për Elinë, nëse banorët e vendit fqinj besonin në shumë perëndi që nuk ekzistonin ose u përkushtoheshin kulteve të çuditshme si adhurimit të kafshëve dhe maleve. Ata ishin të ndershëm në tregti, kjo ishte thelbësorja. Elia

vazhdoi kështu t'u blinte atyre drurin e cedres dhe t'u shiste prodhimet e zdrukthtarisë. Edhe pse ata tregoheshin pak mëndjemëdhenj, asnjë prej tregtarëve të Libanit nuk kishte kërkuar të përfitonte nga trazirat që mbretëronin në Izrael. Ata paguanin mallin me çmimin e duhur dhe nuk bënë asnjë bisedë për luftërat e brendshme e të përhershme, as për problemet politike, me të cilat përballeshin pa pushim izraelitët.

* * *

Pas ngjitjes në fron, Jezabela i kishte kërkuar Ashabit të zëvendësonte kultin e Zotit me atë të perëndive të Libanit.

Kjo kishte ndodhur, tashmë, edhe më përpara. Elia, edhe pse u indinjua nga miratimi i Ashabit, vazhdoi të adhuronte Zotin e Izraelit dhe t'i bindej ligjeve të Moisiut. “Nuk ka për të zgjatur, mendonte ai. Jezabela ia ka marrë mendtë Ashabit, por nuk do të arrijë të bindë popullin.”

Por Jezabela nuk ishte grua si të tjerat: ajo kishte bindjen se Baali e kishte sjellë në jetë për t'u ndërruar fenë popujve dhe kombeve të tjera.

Me kujdes dhe me durim, nisi t'i shpërblente të gjithë ata që largoheshin nga Zoti dhe pranonin hyjnitë e reja. Ashabi urdhëroi ndërtimin e një tempulli për Baalin në Samari, brenda të cilit ndërtoi një altar. Pelegrinazhet filluan dhe kulti i hyjnive të Libanit u përhap gjithandej.

“Do të kalojë. Ndoshta do të zgjasë një brez, por pastaj do të kalojë”, mendonte gjithnjë Elia.

Atëherë ndodhi befaz një ngjarje e papritur. Një pasdite, ndërsa po mbaronte një tavolinë në zdrukhtari, gjithçka u nxi përreth tij dhe mijëra pika të bardha nisën të përshkëndijnë. Koka i dhembte si kurrë ndonjëherë. Deshi të ulej, por vuri re se nuk mund të lëvizte asnjë muskul.

Nuk është pjellë e mendjes.

“Kam vdekur, mendoi aty për aty. Tani po zbuloj vendin ku Zoti na dërgon pas vdekjes: mesi i kupës së qiellit.” Befaz, një nga shkëndijat ndriti më fort, sikur të vinte njëherësh nga të gjitha anët, dhe ai dëgjoji zërin e Zotit: *“Thuaji Ashabit se, për Perëndi, Zotin e Izraelit në shërbim të të cilit jam, këto vite nuk do të ketë as vesë, as shi në mos folsha unë.”* Një çast më pas, gjithçka u

bë si më parë, zdrukhtaria, drita e perëndimit, zërat e fëmijve që luanin në rrugë.

* * *

Atë natë Elia nuk mbylli sy. Për herë të parë prej vitesh, përjetimet e fëmijërisë u kthyen; dhe nuk ishte engjëlli mbrojtës, që i fliste, por “diçka” më e fuqishme. E zuri frika se po të mos i bindej atij urdhëri, aktivitetet e tij do të mallkoheshin.

Të nesërmen në mëngjes, vendosi të bëjë çfarë i kishin kërkuar. Në fund të fundit, do të mjaftohej me dhënien e një mesazhi që nuk lidhej me të. Sa të përmbushte detyrën, zërat nuk do ta shqetësonin më.

Nuk pati asnjë vështirësi të linte takim me mbretin Ashab. Disa breza më parë, kur mbreti Saul kishte hypur në fron, profetët ishin bërë të rëndësishëm në punët e qeverisë dhe të vendit. Ata mund të martoheshin, të bënë fëmijë, por duhet të rrinin vazhdimisht në dispozicion të Perëndisë, që qeveritë, asnjëherë, të mos largoheshin nga rruga e drejtë. Tradita dëshmonte se, falë të “ekzaltuarve nga Zoti”, ishin fituar shumë beteja

dhe se Izraeli mbijetonte ngaqë, kur qeverisësit dredhnin, dilte gjithnjë një profet për t'i kthyer në rrugën e Zotit.

Kur mbrritti, Elia e paralajmëroi mbretin se thatësira do të shkatërronte vendin, deri sa të braktisej kulti i hyjnive fenikase.

Sovrani nuk ua vuri fare veshin këtyre fjalëve, por Jezabela, që rrinte mbanë Ashabit dhe dëgjonte me vëmendje, nisi ta pyesë. Elia i foli, atëherë, për vegimin, dhimbjen e kokës, ndjesinë se koha kishte ndaluar kur dëgjonte engjëllin. Ndërkohë, që përshkruante çfarë i kishte ndodhur, mundi ta kqyrte nga afër princeshën që gjithë bota e mbante në gojë. Ishte një nga femrat më të bukura, që kishte parë ndonjëherë, me leshra të zeza, që zbrisnin deri në belin e derdhur. Sytë jeshilë, që ndrisnin në fytyrën e zeshkët, ishin ngulur mbi Elinë. Ai nuk arrinte të zhbirilonte kuptimin e atij vështrimi dhe të kuptonte se ç' përshtypje krijonin fjalët e tij. Doli nga takimi i bindur se e kishte përmbushur misionin dhe tashmë mund të kthehej në punë, në zdrucktari. Rrugës, e dëshiroi Jezabelën me tërë afshin e moshës 23 vjeçare. Dhe iu lut Zotit, që ta lejonte më vonë të

takonte një vajzë nga Libani, sepse ato ishin të bukura, me lëkurë të zeshkët dhe me sy jeshilë plot mister.

* * *

Pjesën tjetër të ditës punoi dhe fjeti në paqe. Të nesërmen u zgjua nga leviti para se të zbardhte. Jezabela e kishte bindur mbretin se profetët përbënin kërcënim për forcimin dhe shtrirjen e Izraelit. Ushtarët e Ashabit kishin marrë urdhër të vrisnin të gjithë ata që do të kundërshtonin të braktisnin detyrën e shenjtë, që u kishte besuar Zoti. Por Elisë nuk i kishin dhënë mundësinë të zgjidhte: ai duhej të vdiste.

Elia dhe leviti ndenjën dy ditë të fshehur në stallën në jug të Galaadit, ndërsa katërqind e pesëdhjetë “nabi” ishin vrarë. Megjithatë, shumica e profetëve, që zakonisht endeshin rrugëve duke u vetëfshikulluar me kamzhik, duke predikuar fundin e botës për shkak të korrupsionit dhe të mungesës së besimit, kishin pranuar të ndërronin fe.

Një zhurmë e thatë, e ndjekur nga një klithmë, ndërpreu mendimet e Elisë. I alarmuar u kthye nga shoku:

“Ç’po bën vaki?”

Por nuk mori përgjigje: trupi i levitit u plandos përtokë, me një shigjetë të ngulur në mes të kraharorit.

Para tij, një ushtar vendosi një shigjetë tjetër në hark. Elia vështroi përreth: rruga, dyer e dritare të mbyllura; diell shkëlqimtar, puhia që vinte nga një oqean për të cilin kishte dëgjuar të flitej; por që nuk e kishte parë kurrë. Mendoi, t’ia mbathte me vrap, por e dinte se do ta kapnin para se të mbërrinte te cepi i rrugës.

“Në duhet të vdes, të më vrasin jo pas shpine”

Ushtari tendosi sërish harkun. Për çudi, Elia nuk ndiente as frikë, as instinktin e mbijetesës, asgjë. Ngjante sikur e gjithë skena qe përcaktuar shumë kohë më parë dhe si njëri dhe tjetri - ai dhe ushtari - luanin një rol në dramën që nuk e kishin shkruar vetë. Kujtoi fëmijërinë, mëngjeset e pasditet në Galaad, punët e lëna përgjysmë në

zdruckhtari. Kujtoi nënën e babën që nuk kishin dashur kurrë të kishin një djalë profet. Mendja i vajti te sytë e Jezabelës dhe te buzëqeshja e mbretit Ashab.

Mendoj se nuk kishte kuptim të vdisje njëzet e tre vjeç pa njohur kurrë dashurinë e një femre.

Dora lëshoi harkun, shigjeta çau ajrin, kaloi duke fishkëlyer pranë veshit të djathtë dhe u ngul para tij në tokën e pluhurosur.

Ushtari, armatosi edhe një herë harkun dhe mori shenjë. Por, në vend që të qëllonte, vështroi Elinë në sy.

“Jam harkëtar i mirë i ushtrisë së Ashabit, tha ai. U bënë shtatë vjet që nuk më ka vajtur dëm asnjë shigjetë.”

Elia u kthye nga kufoma e levitit.

“Ajo shigjetë ishte për ty.” Ushtari mbante harkun të tendosur, por duart i dridheshin.

“Elia ishte i vetmi profet që duhej vrrarë; të tjerët mund të zgjidhnin besimin e Baalit.

- Atëherë jepi fund.”

Po çuditej me qetësinë e tij. E kishte imagjinuar vdekjen shumë herë gjatë netëve të shkuara në stallë, por tani e kuptonte se kishte vuajtur më

tepër se sa duhet. Pas disa çastesh, gjithçka do të merrte fund.

“Mbathja! Larg meje! Mendoj se Zoti i ndryshoi drejtimin shigjetave të mia dhe do më mallkojë po të vrava.”

Atëhere - meqenëse Elia po zbulonte se kishte gjasë të mbijetonte - frika e vdekjes nisi sërish të vërshojë. Kishte ende mundësi të njihte oqeanin, të takonte një femër, të bënte fëmijë dhe të mbaronte punët në zdrukhtari.

“Jepi fund shpejt, tha ai. Në këtë çast jam i qetë. Po prite gjatë, do të vuaj për gjithçka që jam duke humbur.”

Ushtari pa përreth për t’u siguruar se askush nuk kishte qenë i pranishëm në atë skenë, futi shigjetën në mbajtësen e shigjetave dhe u zhduk.

Elia ndjeu gjunjët t’i pritëshin, llahtari po kthehej me tërë fuqinë e tij. Duhej të largohej menjëherë, të zhdukej nga Galaadi, të mos ndeshej kurrë ballë për ballë me ushtarin me harkun e tendosur, duke marrë shenjë drejt e mbi zemër. Nuk e kishte zgjedhur vetë fatin dhe nuk kishte shkuar te Ashabi për t’u mburrur te komshinjtë, se kishte biseduar me mbretin. Ai

nuk ishte përgjegjës për masakrën ndaj profetëve. Nuk ishte përgjegjës as pse kishte parë një pasdite kohën të ndalej dhe zdrukthtarinë të shndërrohej në një skutë të errët plot me pika vezulluese.

Ashtu si ushtari, Elia vështroi rreth e qark. Rruga ishte e zbrazët. Mendoj të shihte se mos i shpëtonte jetën levitit, por aty për aty e zuri tmerri dhe, para se të shfaqej dikush, ia mbathi.

Eci për orë të tëra në shtigje të pashkelura prej shumë kohësh dhe mbërriti në breg të një përroi të Kerithit. I vinte turp që u tregua frikacak, por gëzohej që ishte gjallë.

Piu pak ujë, u ul dhe vetëm atëherë u kujtua për gjendjen në të cilën ndodhej: të nesërmen duhej të ushqehet, por në shkretëtirë nuk do të gjente dot ushqim.

Kujtoi zdrukthtarinë, punën e aq viteve, që kishte qenë i detyruar të linte pas vetes. Disa nga gjitonët i kishte miq, por nuk mund t'u besonte.

Historia e arratisë pa dyshim që ishte përhapur në qytet dhe të gjithë e urrenin që ia kishte mbathur, ndërkohë që bënte martirë njerëzit e vërtetë të fesë.

Gjithçka, që kishte bërë deri atëherë, ishte shkatërruar vetëm se kishte kujtuar se përmbushte

vullnetin e Perëndisë. Të nesërmen dhe ditët, javët, muajt që do të pasonin, tregtarëve të Libanit, që do të trokisnin në portën e tij, do t'u thoshin se pronari ishte arratisur, duke mbjellë pas vetes vdekjen e profetëve të pafajshëm. Mbase do të shtonin se ishte përpjekur të shkatërronte hyjnitë që mbronin tokën dhe qiejt. Historia do të kapërcente së shpejti kufijtë e Izraelit dhe ai mund të hiqte dorë njëherë e mirë nga martesë me një grua aq të bukur, sa ato që jetonin në Liban.

* * *

“Ka anije.”

Po, kishte anije. Ishte bërë zakon pranimiti i kriminelëve, i robërve të luftës, i të arratisurve si marinarë, ngaqë ishte zanat më i rrezikshëm se ushtria. Në luftë, një ushtar kishte gjithnjë fat të mbetj gjallë, ndërsa detet ishin territor i panjohur, mbushur me përpindësia dhe, kur ndodhte ndonjë tragjedi, nuk mbetj asnjë gjallë për të rrëfyer ndodhinë.

Sigurisht, anije kishte, por ato kontrolloheshin nga tregtarët fenikas. Elia nuk ishte kriminel,

as rob, as i arratisur. Ai ishte një njeri që kishte guxuar të ngrinte zërin kundër zotit Baal. Kur ta zbulonin, do ta vrisnin, do ta hidhnin në det, sepse marinarët besonin symbyllur te Baali dhe hyjnitë e tij ishin zotër të stuhive. Ai nuk mund të drejtohej nga deti. As të vazhdonte drejt veriut, sepse atje gjendej Libani. Nuk mund të shkonte as drejt lindjes ku fiset izraelite ishin në luftë që prej dy brezash.

* * *

Iu kujtua qetësia që kishte ndier përpara ushtarit. Në fund të fundit, ç'ishte jeta? Një çast, asgjë më tepër. Edhe po të ndiente dhimbje, kjo do të kalonte shpejt dhe Zoti i ushtrive do ta merrte në gjirin e vet.

U shtri në tokë dhe qëndroi për një kohë të gjatë duke soditur qiellin. Ashtu si leviti, u përpoq të vinte bast, jo për ekzistencën e Zotit - në këtë pikë nuk kishte dyshime - por për jetën e tij. Pa malet, tokën që do të shkatërrohej nga thatësira - kështu i kishte thënë engjëlli i Zotit - por që ruante ende freskinë shumëvjeçare të shirave bujare. Dalloi

përroin e Kerithit, ujërat e të cilit do të rreshtnin së shpejti. I bëri me vrull e respekt të fala botës dhe iu lut përëndisë ta priste kur të binte ora. Pyeti veten se cili ishte motivi i qenies së tij, por nuk mori përgjigje. Pyeti veten se ku duhej të dorëzohej dhe e kuptoi se ishte i rrethuar.

Të nesërmen, do të kthehej dhe do të dorëzohej edhe pse frika nga vdekja ishte rikthyer. U përpoq të përfitonte nga orët që i mbeteshin për të jetuar. Më kot. Sapo zbuloi se njeriu rrallëherë ka mundësi të marrë vendime.

Të nesërmen, kur u zgjua Elia vështroi sërish Kerithin. Nesër, ose pas një viti nuk do të jetë veçse një shteg me rërë të imët dhe me zeje të latuara. Banorët do vazhdojnë ta quajnë Kerith dhe ndoshta do t'u tregojnë rrugën udhëtarëve duke thënë: “Aksh fshat ndodhet në breg të lumit që kalon këtu pranë.” Udhëtarët do të shkojnë deri aty, do të shikojnë zejet dhe rërën e imët dhe do të mendojnë:” Atje, mbi atë tokë, ka qënë një lumë.” Por e vetmja gjë e rëndësishme, që i përket lumit - rrjedha e ujit - nuk do të jetë më aty për të shuar etjen e tyre.

Ashtu si rrëketë dhe bimët, shpirtërat kishin nevojë për shi, por të një lloji tjetër: shpresë, besim, arsye për të jetuar. Në mos po, edhe sikur trupi të vazhdonte të jetonte, shpirti do të vdiste

dhe njerëzit mund të thoshin se “ atje, në atë trup, ka qenë një njeri.”

Nuk ishte çasti për të menduar të gjitha këto. Edhe një herë i erdhi në mendje biseda me levitin, pak çaste para se të dilnin nga stalla: pse të vdesësh shumë herë, kur mjafton vetëm një herë? Nuk i mbetej veç të priste rojet e Jezabelës. Ata do të mbërrinin pa dyshim, sepse rrugët për t'u arratisur nga Galaadi nuk ishin të shumta. Keqbërësit drejtoheshin gjithnjë nga shkretëtira - ku i gjenin të vdekur pas disa ditësh -, ose drejt Kerithit ku më në fund i zinin. Së shpejti, rojet do të ishin aty. Dhe ai do të gëzohej kur t'i shihte.

* * *

Piu pak ujë kristal, lau fytyrën dhe kërkoi një vend me hije ku të priste ndjekësit. Njeriu nuk mund të luftojë kundër fatit - ishte përpjekur tashmë të luftonte, por kishte humbur.

Edhe pse priftërinjtë e kishin quajtur profet, Elia kishte vendosur të punonte në një zdrukthtari, por Zoti e kishte futur në rrugën e tij.

Nuk ishte vetëm ai që ishte përpjekur të braktiste jetën që Zoti kishte shkruar për secilin mbi tokë. Kishte pasur një mik, me një zë të përkryer, të cilin prindërit nuk e kishin lënë të bëhej këngëtar - sepse ishte zanat që përrulte familjen. Njëra nga mikeshat e fëmijërisë dinte të kërcente, por familja ia kishte ndaluar - për arsyen e thjeshtë se do ta thërriste mbreti dhe askush nuk e dinte sa kohë do të vazhdonte mbretërimi i tij. Mandej, atmosfera e pallatit ishte e shthurur, armiqësore dhe shmangte përgjithmonë mundësinë e një martese të mirë.

“Njeriu është lindur për të tradhtuar fatin.” Zoti na vë në zemra vetëm detyra të përealizueshme.

“Pse?” Ndoshta ngaqë duhet ruajtur tradita. Por kjo nuk është përgjigja e duhur. “Banorët e Libanit janë më të përparuar se ne, ngaqë nuk kanë ndjekur traditën e detarëve.

Ndërkohë që gjithë bota përdorte të njëjtin tip anijeje, ata vendosën të ndërtojnë një tjetër. Shumë veta humbën jetën në detra, por anijet e tyre u perfeksionuan dhe tani zotërojnë tregtinë në botë. Ata kanë paguar haraç të madh për t’u përshtatur, por ia vlente barra qiranë.”

Ndoshta njeriu e tradhëtonte fatin, sepse e kishte braktisur Zoti. Pasi kishte shtirë në zemrat e tyre ëndrrën e një epoke ku gjithçka ishte e mundur, Ai kishte shkuar të merrej me gjëra të tjera. Bota kishte ndryshuar; jeta ishte bërë më e vështirë, por Zoti nuk ishte kthyer për t'i ndryshuar ëndrrat e njerëzve.

Zoti ishte larg. Megjithatë, i dërgonte engjëjt, sepse mbetej ende diçka për të bërë aty poshtë. Atëherë, cila mund të ishte përgjigja?

“Mbase prindërit tanë kanë gabuar dhe kanë frikë, se mos bëjmë edhe ne të njëjtat gabime. Bën vaki të mos kenë gabuar kurrë dhe të mos dinë të na ndihmojnë kur kemi ndonjë hall.

Ai e ndiente se po afrohej.

Rrëkeja rridhte pranë tij, disa korba silleshin vërdallë në qiell, bimët përpiqeshin me kryeneçësi të mbinin në një tokë ranore e sterile. Po të kishin mbajtur vesh fjalët e stërgjyshëve çdo të kishin dëgjuar?

“Rrëke, kërko një vend më të mirë që uji yt qelibar të pasqyrojë qartësinë e diellit, sepse shkretëtira do të të thajë”, do të kishte thënë një perëndi e ujrave, sikur rastësisht të ekzistonte.

“Korba, ushqimi është më me shumicënë pyll sesa mes shkëmbinjve dhe rërës”, do kishte thënë një zot i zogjve. “Mbini, hidhni farën tuaj larg prej këtej, sepse bota ka plot toka pjellore me lagështirë, dhe do të çelni më të bukura”, do të kishte thënë një zot i luleve.

Por as Kerithi, as bimët, as korbat – njëri prej tyre kishte qëndruar fare pranë – nuk guxonin të bënëin atë që lumenjtë, zogjtë apo lulet e tjera e gjykonin të pamundur.

Elia ia nguli sytë korbit.

“Po mësoj, i tha korbit. Edhe pse nuk më duhet, sepse jam i dënuar me vdekje.

- Zbulove se sa të thjeshta janë gjërat, iu bë sikur iu përgjigj korbi. Mjaft që të kesh guxim.”

Elia qeshi, sepse i vinte fjalët në gojën e një zogu. Ishte një lojë e këndshme, që e kishte mësuar nga një grua që bënte bukë dhe vendosi të vazhdonte. Do t’i bënte pyetje dhe do t’u jepte vetë përgjigje, sikur të ishte me të vërtetë një njeri i urtë.

Por zogu u largua. Elia priste gjithnjë mbërritjen e ushtarëve të Jezabelës, sepse duhej të vdiste njëherë.

Dita shkoi dhe asgjë s' bëri vaki. Vallë kishin harruar se armiku kryesor i zotit Baal ishte gjallë? Pse Jezabela nuk e ndiqte kur e dinte me siguri se ku ndodhej?

“Sepse kam parë sytë e saj, dhe është grua e urtë, tha ai. Po të vdisja do të bëhesha martir i Perëndisë. Si i arratisur do të më merrnin për frikacak, që nuk besoja në ato që thoshja.”

Po, kjo është një dredhi e princeshës.

* * *

Para se të binte nata, një korb – a ishte i njëjti? – erdhi dhe qëndroi atje ku kishte qëndruar në mëngjes. Mbante në sqep një copë mishi që padashje ra për tokë. Për Elinë qe një mrekulli. Vrapoi te pema, kapi llokmën e mishit dhe e hëngri. Nuk e dinte nga vinte dhe nuk kërkonte ta merrte vesh. Rëndësi kishte të shuante urinë.

Pavarësisht nga lëvizja e vrullshme, korbi nuk u largua.

“Ky zog e di se do vdes nga uria, mendoi Elia. E ushqen gjahun për të bërë festë mandej.”

Edhe Jezabela ushqente besimin te Baali me historinë e arratisë së Elisë.

Për disa çaste, njeriu dhe zogu, soditën njëri-tjetrin. Elisë iu kujtua loja e mëngjesit.

“Do të dëshiroja të bisedoj me ty, korb. Sot në mëngjes, mendoja se shpirtrat kishin nevojë për ushqim. Shpirti im nuk ka vdekur ende, ngaqë ka diçka për të thënë.

Zogu nuk luajti vendit.

“ Dhe po pati diçka për të thënë, duhet ta dëgjoj. Sepse nuk kam me kë të flas”, vazhdoi Elia. Duke i thirrur imagjinatës, Elia u shndërrua në korb.

“Çfarë pret nga ty Zoti? - pyeti veten, sikur të ishte korbi.

- Pret që të bëhem profet.

- Kështu thonë edhe priftërinjtë. Por ka gjasa që mos të jetë ajo që kërkon Zoti.

- Po, këtë kërkon ai. Sepse në zdrukthtari erdhi engjëlli dhe më kërkoi të flas me Ashabin. Zërat që dëgjoja në fëmijëri...

- ... që të gjithë i kanë dëgjuar në fëmijëri, ia preu fjalën korbi.

- Por jo të gjithë kanë parë engjell”, vërejti Elia.

Këtë herë korbi nuk u përgjigj. Pas pak, zogu, ose më mirë shpirti i tij në kllapi, për shkak të diellit dhe vetmisë së shkretëtirës theu heshtjen.

“Te kujtohet gruaja që bënte bukë?” - pyeti veten.

I kujtohej. Ajo kishte shkuar për t’i kërkuar që të prodhonte disa forma. Ndërsa ai po i bënte, kishte dëgjuar të thoshin se puna e tij ishte një mënyrë për të shprehur praninë e Zotit.

“Nga mënyra si i prodhon këto forma, e shoh se po provon të njëjtën ndjesi, kishte shtuar ajo. Ti qesh kur punon.”

Gruaja i ndante qeniet njërëzore në dy grupe: ata që ishin të lumtur dhe ata që qaheshin nga çka bënin.

Këta të fundit pohonin se mallkimi, që Zoti i bëri Adamit: *“Toka do të jetë e mallkuar për shkakun tënd. Tërë jetën do të vuash”*, ishte e vetmja e vërtetë. Ata nuk kishin qejf të punonin dhe ditët e festave mërzitëshin ngaqë ishin të detyruar të shlodheshin. Fjalët e Zotit i përdornin për të përlligjur jetën e kotë, duke harruar që Ai i kishte thënë Moisiut: *“Perëndia, Zoti yt, do të të bekojë shumë në tokën që të jep trashëgimi, për ta zotëruar.”*

“Po, më kujtohet ajo grua, iu përgjigj Elia korbit. Ajo kishte të drejtë, puna në zdrukhtari më pëlqente.” Çdo tavolinë që bënte, çdo karrike që gdhendte, i lejonte të kuptonte se e donte jeten, edhe pse tani e kuptonte.” Ajo më shpjegoi se, po t’u flisja sendeve që prodhoja, do të habitesha kur të vija re se tavolinat dhe karriket do të më përgjigjeshin, sepse aty shkrija çka më të mirë kishte shpirti dhe, në këmbim, merrja urtësinë.

- Po të mos kishe qenë zdrukhtar, nuk do ta kishe nxjerrë jashtë vetes shpirtin, të bëheshe sikur je korb që flet, dhe të kuptoje se je më i mirë e më i urtë nga ç’mendon. Në zdrukhtari zbulove që e shënjtja gjendet kudo.

- Gjithnjë më ka pëlqyer të bëj sikur u flas tavolinave dhe karrikeve që prodhoja. Kjo nuk mjafton? Gruaja kishte të drejtë. Kur bisedoja ashtu, shpesh më vinin mendime që nuk i kisha kaluar kurrë në kokë. Por në çastin kur fillova të kuptoj se mund t’i shërbeja Zotit në këtë mënyrë, u shfaq engjëlli dhe... Eh! Ti e di si vazhdon historia.

- Engjëlli u shfaq sepse ti ishe gati, nisi të flasë korbi.

- Isha zdrukthtar i mirë.

- Kjo lidhet me përvojën tënde. Kur një njeri ecën drejt fatit, shpesh është i detyruar të ndarrojë drejtim. Shpesh, rrethanat e jashtme janë më të forta dhe ai është i detyruar të tregohet frikacak dhe të dorëzohet. E gjitha kjo lidhet me përvojën.

Elia dëgjonte me vëmendje çfarë thoshte shpirti.

“Por askush nuk mund të harrojë ato që dëshiron. Edhe pse, herë-herë, kujtojmë se bota dhe të tjerët janë më të fuqishëm. Sekretet është ky: të mos të heqësh dorë.

- Nuk më ka shkuar mendja kurrë të bëhem profet, tha Elia.

- Të ka shkuar. Por ke qenë i bindur se ishte e pamundur. Ose e rrezikshme. Ose e paimagjinueshme.”

Elia u ngrit.

“Përse them gjëra të cilat nuk dua t’i dëgjoj?”, bërtiti.

I trembur nga kjo lëvizje, zogu u largua.

Korbi u kthye të nesërmen në mëngjes. Në vend që të riniste bisedën, Elia e këqyri sepse kafsha ia dilte gjithnjë mbanë të ushqejej dhe i sillte edhe atij çfarë mbetej.

Një miqësi e mistershme u lidh mes tyre dhe Elia nisi të mësojë, falë zogut. Pa se si ai gjente ushqim në shkretëtirë dhe zbuloi se mund të mbijetonte disa ditë më tepër, po të bënte të njëjtën gjë. Kur fluturimi i zogut bëhej qarkor, Elia e dinte se aty afër kishte pre. Atëherë vraponte deri tek vendi dhe përpiquej ta zinte. Në fillim, kafshë të vogla arrinin të shpëtonin, por, pak nga pak, duke u stërvitur, fitoi njëfarë shkathtësie. Përdorte degët si shtiza, gërmonte kurthe të cilat i mbulonte me një shtresë të hollë rëre e guriçkash. Kur preja binte në to, Elia e ndante ushqimin me korbin dhe një pjesë e ruante për karrem.

Por vetmia, në të cilën ndodhej, ishte tmerrësisht shtypëse edhe pse vendosi të bisedonte sërish me zogun.

“Kush je ti?, pyeti korbi.

- Një njeri që ka gjetur paqen, u përgjigj Elia. Mund të jetoj në shkretëtirë, të plotësoj nevojat dhe të sodis bukurinë e pacak të krijesës hyjnore. Zbulova se brenda meje kisha një shpirt më të mirë nga ç'mendoja.”

Ata vazhduan të gjuajnë së bashku nën dritën e hënës. Por, një natë kur shpirtin e kishte mbërthyer trishtimi, vendosi ta pyesë prapë:

- “Kush je?

- Nuk e di.”

* * *

Hëna u zhduk dhe u rishfaq në qiell. Elia ndiente se trupi ishte më i fortë dhe shpirti më i kthjellët. Atë natë, u kthye nga korbi që qëndronte gjithnjë mbi të njëjtën degë dhe iu përgjigj pyetjes që ky i kishte bërë disa kohë më parë:

“Unë jam profet. Kam parë një engjëll, kur punoja dhe nuk dyshoj për fajin që kam bërë sikur e gjithë bota të thotë të kundërtën. Kam shkaktuar një masakër në vendin tim, sepse kam sfiduar gruan e shtrenjtë të mbretit. Jam në shkretëtirë – sikundër dikur isha në një zdrukhtari – sepse

shpirti më tha se dikush duhet të kalojë etapa të ndryshme, para se të përmbushe atë ç'është shkruar për të.

- Po, tani ti e di kush je”, tha korbi.

Atë natë, kur u kthye nga gjuetia, Elia deshi të pinte pak ujë, por Kerithi ishte tharë. Ishte aq i lodhur, sa vendosi të flinte.

Në ëndërr u shfaq engjëlli mbrojtës, të cilin nuk e kishte parë prej shumë kohësh.

“Engjëlli i Zotit i foli shpirtit tënd, tha ai. Dhe e urdhëroi: *“Ik larg prej këtej, merr drejtimin e Lindjes dhe fshihu në brigjet e Kerithit që ndodhet në lindje të Jurdanit. Do pish ujë në përrua; i kam dhënë urdhër korbave të të sjellin ushqim.”*

- Shpirti im dëgjoi, tha Elia në ëndërr.

- Atëherë zgjohu. Engjëlli i Zotit më lutet që të largohem dhe kërkon të të flasë.

Elia kërceu përperjetë i llahtarisur. Çfarë ka ndodhur?

Pavarësisht nga nata, vendi u mbush me dritë dhe engjëlli i Zotit u shfaq.

“Kush të ka prurë këtu?, pyeti engjëlli.

- Ti më solle.

- Jo. Jezabela dhe ushtarët e saj të kanë shtyrë t'ia mbathësh. Mos e harro kurrë, sepse misioni yt është të marrësh hak për Perëndinë, Zotin tënd.

- Meqënëse je para meje dhe ta dëgjoj zërin, unë jam profet, tha Elia. E kam ndërruar shumë herë drejtimin si gjithë të tjerët. Megjithatë, jam gati të shkoj deri në Samari dhe të shkatërroj Jezabelën.

- Ti e ke gjetur rrugën tënde, por nuk mund të shkatërrosh pa mësuar si të ndërtosh. Të urdhëroj: *“Çohu dhe shko në Sarepta që i takon Sidonit, atje do të banosh; i kam dhënë urdhër një gruaje, një të veje, të të ushqejë.”*

Te nesërmen në mëngjes, Elia kërkoi korbën për t'i lënë tumirën. Për herë të parë, që kur kishte mbërritur në breg të Kerithit, zogu nuk u shfaq.

Elia eci për disa ditë dhe më së fundi mbërriti në një luginë ku gjendej qyteti i Sareptës të cilin banorët e quanin Akbar. Ndërkohë që po i mbaronin fuqitë, pa një grua të veshur me të zeza, që mblidhte dru. Bimësia e luginës ishte jo e lartë, andaj ajo duhej të kënaqej me karamishte të thata.

“Kush je ti?” - pyeti ai.

Gruaja vështroi të huajin, pa kuptuar fjalët që thoshte.

“Jepmë ujë, tha Elia. Jam vetëm, kam uri dhe etje, dhe s’kam aq fuqi sa të kërcënoj të tjerët.

- Ti nuk je prej këtej, tha ajo më së fundi. Ashtu siç flet, pa dyshim që vjen nga mbretëria e Izraelit. Po të më njihje mirë, do ta dije se nuk kam se çfarë të të jap.

- Ti je e ve, më tha Zoti. Dhe unë kam më pak se ti. Po nuk më dhe tani për të ngrënë dhe pirë, do vdes.”

Gruan e zuri frika. Nga e dinte ky i huaj jetën e saj?

“Është turp për një burrë t’i kërkojë ushqim një gruaje, ia ktheu ajo duke e mbledhur veten.

- Bëj si të thashë, të lutem”, nguli këmbë Elia, duke e ndier se fuqitë po e linin. “Sa të marr veten dhe do punoj për ty.”

Gruaja qeshi.

“Një çast më parë, më the se isha e ve: jam e ve, kam humbur burrin në një nga anijet e vendit tim. Nuk e kam parë kurrë oqeanin, por e di se ashtu si shkretëtirat edhe ai vret këdo që guxon të matet me të.”

Dhe vazhdoi:

“Tani, po më thua një gënjeshtër. Për Baalin që rron mbi Malin e Pestë, nuk kam asgjë për të ngrënë. Më ka mbetur vetëm një grusht miell në sepete dhe pak vaj në qyp.”

Elia ndjeu se po i merreshin mendtë dhe së shpejti do t’i binte të fikët. Mblodhi fuqitë, që i kishin mbetur, dhe iu përgjërua gruas për herë të fundit.

“Nuk e di a u beson ëndrrave, as unë nuk u besoj. Megjithatë, Zoti më tha se kur të mbërrija këtu, do të të takoja. Ai ka bërë tashmë gjëra që më shtyjnë të dyshoj për urtësinë, por kurrë për ekzistencën e tij. E kështu, Zoti i Izraelit m’u lut t’i them gruas që do të takoja në Sarepta:

*Sepetja e miellit nuk do të zbrazet,
qypi i vajit bosh s’do qëndrojë
deri ditën kur Zoti
mbi tokë shi do dërgojë.*

Pa shpjeguar se si do të ndodhte kjo mrekulli, Elia humbi ndjenjat.

Gruaja qëndroi palëvizur duke vështuar burrin që kishte rënë përtokë te këmbët e saj. E dinte se zoti i Izraelit ishte vetëm një supersticion. Perënditë fenikase ishin shumë më të fuqishme dhe e kishin bërë vendin një nga më të begatët në botë. Por ajo ishte e lumtur; jetonte përgjithësisht me lëmoshë dhe, sot, për herë të parë, që prej shumë kohësh, një njeri kishte nevojë për të. Në fund të fundit, kishte edhe më keq se ajo.

“Kur dikush të kërkon nder, do të thotë se kam ende njëfarë vlere mbi tokë, mendoi ajo. Do bëj siç më thotë, thjesht për t’i lehtësuar dhimbjen. Edhe unë kam vuajtur urie dhe e di se si ta shkatërron shpirtin.”

Shkoi në shtëpi dhe u kthye me një copë bukë dhe një kanë me ujë. U ul në gjuhë, vendosi kokën e të huajit në pëqi dhe ia njomi buzët. Pas disa çastesh, ai erdhi në vete.

Ajo i zgjati bukën dhe Elia e hëngri në heshtje, duke vështruar luginën, grykat e ngushta, malet që ngriheshin të heshtura drejt qiellit. Dallonte muret e kuqërremta të qytetit Sarepta që mbisundonte kalimin në luginë.

- Më bëj strehë, më kanë përzënë nga atdheu.

- Ç’krim ke bërë?

- Jam profet i Zotit. Jezabela ka urdhëruar të vriten të gjithë ata që kundërshtojnë të adhurojnë perënditë fenikase.

- Sa vjeç je?

- Njëzet e tre.

Ajo e vështroi me dhembshuri djaloshin që qëndronte para saj. Ai kishte flokë të gjata dhe të palara. Mbante mjekër, një mjekër ende të rrallë,

sikur kërkonte të dukej më i madh se ç'ishte në të vërtetë. Si ka mundësi që një fatkeq si ky të kundërshtojë princeshën më të fuqishme të botës?

- Po je armik i Jezabelës, je edhe imi. Ajo është princesha e Tyrit dhe, duke u martuar me një mbret, ka si mision kthimin e popullit në fenë e mirëfilltë. Kështu thonë ata që e njohin.

Ajo tregoi një nga majat e malit që rrethonte luginën.

- Perënditë tona banojnë në Malin e Pestë që prej shumë brezash. Ato e mbajnë vendin në paqe. Ndërsa Izraeli jeton në luftë dhe në vuajtje. Si mund të besosh te një Zot i vetëm? Ta lenë Jezabelën të përmbushë detyrën dhe ke për të parë se paqja do të mbretëroje edhe në qytetet tuaja.

- Kam dëgjuar zërin e Zotit, ia ktheu Elia. Ndërsa ju nuk jeni ngjitur ndonjëherë në majën e Malit të Pestë për të parë se ç'ka atje.

- Ai, që ngjitet në atë mal, vdes nga zjarri i perëndive. Perënditë nuk i duan të panjohurit.”

Ajo heshti. U kujtua se natën e fundit kishte parë në ëndërr një dritë të fortë, nga ku dilte një zë që thoshte: “Pranoje të huajin që do të vijë të të kërkojë.”

“Më bëj strehë, nuk kam se ku të fle, këmbënguli Elia.

- Të thashë, jam e varfër. Mezi mbaj veten dhe djalin.

Zoti t’u lut që të më mbash. Ai nuk e braktis kurrë njeriun që do. Të lutem. Do bëhem shërbëtori yt. Jam zdrukthtar dhe di ta punoj drurin e cedrës; do të kem me se të merrem. Kështu, Zoti do përdorë duart e mia për të mbajtur premtimin: *“Sepetja e miellit nuk do të zbarzet. Qypi i vajit bosh s’do qëndrojë, deri ditën kur Zoti mbi tokë shi do dërgojë.”*

- Edhe po të doja, nuk kam me se të të paguaj.
-Është e kotë. Zoti do t’i plotësojë nevojat.”

E lëkundur nga ëndrra e një nate më parë, edhe pse e dinte se i huaji ishte armik i princeshës së Sidonit, gruaja pranoi.

Gjitonët e zbuluan shpejt praninë e Elias. Njerëzit rrefenin se e veja kishte strehuar një të huaj, pa respektuar kujtimin e të shoqit – një hero që kishte gjetur vdekjen duke kërkuar shtrirjen e rrugëve tregtare të vendit të tij. Sapo mori vesh thashethemet, vejusha shpjegoi se bëhej fjalë për një profet izraelit të uritur dhe të etur. Dhe u përhap lajmi se një profet izraelit, i përzënë nga Jezabela, ishte fshehur në qytet. Një komision shkoi të konsultohej me priftin e madh.

“Le ta sjellin të huajin tek unë”, urdhëroi ai.

Ashtu u bë. Atë pasdite, Elian e shpunë tek njeriu që, së bashku me guvernatorin dhe komandantin ushtarak, kontrollonte gjithçka ndodhte në Akbar.

“Ç’kërkon këtu?, pyeti ai. Nuk e di që je armik i vendit tonë?”

- Për shumë vite kam bërë tregti me Libanin dhe e respektoj popullin dhe traditat e tij. Këtu ndodhem ngaqë në Izrael jam i përndjekur.

- E di arsyen, tha prifti. Të ka përzënë një grua?

- Ajo grua është krijesa më e bukur, që kam parë, edhe pse kam ndenjur me të vetëm disa minuta. Por ka zemër guri dhe pas syve të gjelbër fshihet armiku që kërkon të shkatërrojë vendin tim. Nuk jam arratisur: thjesht, pres çastin e volitshëm për t'u kthyer.

Prifti qeshi.

“Atëherë, bëhu gati të qëndrosh në Akbar tërë jetën. Ne nuk jemi në luftë me vendin tënd. Duam, vetëm, që besimi i mirëfilltë të përhapet – me mjete paqësore - në mbarë botën. Nuk duam të përsërisim mizoritë që keni bërë ju që kur jeni ngulur në Kanaan.

- Të vrasësh profetët mjet paqësor është?

- Po ia preve kokën përbindëshit, ai nuk jeton më. Disa edhe do vriten, por luftërat fetare do shmangen përgjithmonë. Dhe, nga sa më kanë treguar tregtarët, shkaktar për të gjitha këto ka qenë një profet i quajtur Elia, që ia ka mbathur pastaj.

Prifti, para se të vazhdonte, ia nguli sytë:

“Një njeri që të ngjante.

- Unë jam, ia ktheu Elia.

- Shkëlqyeshëm. Mirë se vjen në qytetin e Akbarit. Kur të kemi nevojë për gjësend nga Jezabela, do ta paguajmë me kokën tënde – monedha më e mirë që kemi. Ndërkohë, gjej një punë dhe mëso të plotësosh nevojat e tua. Këtu nuk ka vend për profetë.”

Elia po gatitej të dilte kur prifti ndërhyri përsëri:

“Me sa duket një grua e Sidonit është më e fuqishme se Zoti juaj i vetëm. Ajo ia ka dalë mbanë të ngrejë një altar të Baalit ku gjunjëzohen tani priftërintë tuaj të moshuar.

- Gjithçka do të bëhet siç e ka shkruar Zoti, ia ktheu profeti. Ka çaste kur jeta jonë njeh derte të cilat nuk mund t’i shmangim. Por edhe ato e kanë një shkak.

- Çfarë?

- Kësaj pyetje nuk mund t’i përgjigjemi para ose gjatë vështirësive. Vetëm, kur t’i kemi kapërcyer, e kuptojmë pse ndodhën.”

Me t'u larguar Elia, prifti i madh mbledhi komisionin e qytetarëve që kishin ardhur për ta takuar në mëngjes.

“Mos u shqetësoni, tha ai. Zakoni na thotë t'i strehojmë të huajt. Mandej, këtu është nën kontrollin tonë dhe mund t'i mbikqyrim vajtje-ardhjet e tij. Mënyra më e mirë për ta njohur dhe shkatërruar armikun është të hiqesh mik me të. Kur të vijë çasti i duhur, do t'i dorëzohet Jezabelës dhe qyteti ynë do marrë ar dhe shpërblime. Deri atëherë, do të kemi mësuar si t'i shkatërrojmë idetë e tij; për çastin, dimë vetëm si shkatërrohet trupi i tij.”

Edhe pse Elia ishte adhures i një Zoti të vetëm dhe armik potencial i princeshës, prifti kërkoi që të respektohej e drejta e azilit. Të gjithë e njihnin traditën e vjetër: nëse qyteti nuk pranonte të strehonte një udhëtar, fëmijët e banorëve të tij do të pësonin të njejtën fatkeqësi. Dhe ngaqë fëmijët e shumë qytetarëve të Akbarit ishin shpërndarë në flotën tregtare gjiganteske të vendit, asnjëri nuk guxoi t'i kundërvihej ligjit të mikpritjes.

Mandej, nuk kushtonte asgjë të prisje ditën kur koka e profetit çifut të këmbehej me sasira të mëdha ari.

* * *

Atë darkë, Elia hëngri bashkë me vejushen dhe djalin e saj. Meqë profeti izraelit përbënte tani e tutje një monedhë të çmueshme këmbimi, e cila do të përdorej më vonë, disa tregtarë kishin dërguar mjaft ushqime për t'i dhënë mundësi familjes që të ushqehet për një javë.

“Duket se Perëndia e Izraelit e mban fjalën, nënvizoi vejusha. Që kur më ka vdekur burri, tavolina nuk ka qenë asnjëherë kaq plot.”

Pak nga pak, Elia hyri në jetën e Saraptas. Si të gjithë banorët, nisi ta thërrasë Akbar. U njoh me guvernatorin, me komandantin e garnizonit, priftin e madh, me mjeshtrat artizanë, që punonin xhamin dhe që adhuroheshin në të gjithë krahinën. Kur e pyesnin se çfarë bënte atje, thoshte të vërtetën: Jezabela vriste të gjithë profetët në Izrael.

“Ti je tradhëtar i vendit tënd dhe armik i Fenicisë, ia kthenin ata. Por ne jemi komb tregtarësh dhe e dimë se sa më i rrezikshëm që të jetë një njeri, më i lartë është çmimi i kokës së tij.

Kështu kaluan disa muaj.

Në hyrje të luginës, patrullat siriane kishin ngritur kampin dhe me sa dukej kishin ndërmend të qëndronin aty. Ishte një grup i vogël ushtarësh që nuk përbënin asnjë kërcënim. Megjithatë, komandanti e ftoi guvernatorin të merrte masa.

“Ata nuk na kanë bërë gjë, vërejtji guvernatori. Pa dyshim kanë mision tregtar. Po të vendosin të përdorin rrugët tona, do të paguajnë taksa dhe ne do të pasurohemi edhe më. Pse t’i provokojmë?”

Si për të rënduar situatën, djali i vejushës, pa asnjë shkas, u sëmur. Fqinjët ia hodhën fajin pranisë së të huajit dhe gruaja iu lut Elisë që të largohet. Por ai nuk bëri asnjë gjë. Zoti nuk e kishte thirrur ende. Nisën të qarkullojnë llafe se i

huaji kishte prurë me vete zemërimin e perëndive të Malit të Pestë.

Ushtria mund të kontrollohej dhe popullsia mund të qetësohej lidhur me ardhjen e patrullave siriane. Por kur u sëmur djali i vejushës, guvernatori e pati edhe më të vështirë të qetësonte njerëzit e shqetësuar nga prania e Elias.

Një komision banorësh erdhi ta takonte për t'i bërë një propozim:

“Ne mund të ndërtojmë një shtëpi për izraelitin matanë mureve. Kështu nuk shkelim ligjin e mikëpritjes, por mbrohemi nga zemërimi i perëndive. Perënditë janë të pakënaqura me praninë e këtij njeriu.”

- E lini atje ku është, u përgjigj guvernatori. Nuk më pëlqen të shkaktoj probleme politike me Izraelin.

- Si! Thërritën banorët, Jezabela i ndjek të gjithë profetët që adhurojnë vetëm një zot, ajo kërkon vdekjen e tyre.

- Princesha është grua e guximshme dhe besnike e perëndive të Malit të Pestë. Por, megjithë pushtetin që ka, ajo nuk është izraelite. Nesër mund të bjerë në fatkeqësi dhe do të na duhet

të përballojmë zemërimin e fqinjëve tanë. Nëse dëshmojmë se sillemi mirë me një nga profetët e tyre, ata do të jenë mirënjohës ndaj nesh. Banorët u larguan qejfmbetur, sepse prifti i madh kishte thënë se Elia një ditë do të këmbehej me ar dhe shpërblime. Që nga ai çast, edhe po të gabonte guvernatori, ata nuk mund të bënin asgjë; sipas zakonit duhet të respektonin familjen e guvernatorit.

Larg, në hyrje të luginës, çadrat e luftëtarëve Lasirianë nisën të shtohen.

Komandanti po shqetësohej, por nuk kishte as mbështetjen e priftit, as të guvernatorit. I detyronte ushtarët të stërviteshin pa pushim, duke e ditur se asnjëri prej tyre - si edhe stërgjyshërit - nuk kishin përvojën e luftës. Luftërat i përkisnin të shkuarës së Akbarit dhe të gjitha strategjitë, që kishin mësuar, ishin pa vlerë për shkak të teknikave dhe armëve të reja që përdornin vendet e huaja.

“Akbari gjithnjë është marrë vesh për paqen, pohonte guvernatori. As këtë herë nuk do të pushtohemi. Lëri vendet e huaja të ndeshen mes tyre: ne kemi një armë shumë më të fuqishme, paranë. Kur të shkatërrojnë njëri-tjetrin, ne

do të hyjmë në qytetet e tyre dhe do të shesim prodhimet tona.

Guvernatori ia doli mbanë të qetësonte popullatën lidhur me asirianët. Por zhurma, se izraeliti kishte tërhequr mallëkimin e perëndive të Akbarit, qarkullonte gjithnjë. Elia përbënte një problem që nga dita në ditë keqësohej.

* * *

Një pasdite, gjendja e djalit u rëndua. Ai nuk arrinte më as të qëndronte në këmbë, as të njihte njerëzit që vinin për vizitë. Para perëndimit të diellit, Elia dhe gruaja ranë në gjunjë pranë shtratit të fëmijës.

“Zot i plotfuqishëm, Ti që shmange shigjetat e ushtarit dhe më prure këtu, shpëtoje djalin. Është i pafajshëm për mëkatet e mia dhe të prindërve. Shpëtoje, Zot!”

Fëmija pothuajse nuk lëvizte më; buzët ishin të bardha, sytë e humbisnin shpejt shkëlqimin.

“Lutju Zotit tënd të vetëm, tha gruaja. Sepse vetëm nëna e ndien çastin kur shpirti i të birit është duke u larguar.”